

Sofie Sandell
Utredningssekreterare
RK Kommitté
Näringsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Skrivelse till expertgruppen för utredning av postlagen (2010:1045)

1. Inledning

Länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtlands län vill tillsammans med Polismyndigheten Region Nord, polisens Nationella operativa avdelning, Tullverket KCG Nord och Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum Stockholm härmed informera expertgruppen om problem, kopplade till postlagens utformning, som uppmärksammas i samverkansprojektet *Tillsammans mot nätdroger*.¹

Postlagens nuvarande lydelse medger, enligt vårt förmenande, inte tillräckligt effektiva metoder för att förhindra att narkotika sprids genom postbefordran. Vi vill med denna skrivelse ge en bild av de negativa följder vi ser för samhället samt ge förslag till ändringar i lagen för hur de mängder av droger som går i postflödet ska kunna minska.

Åklagarmyndighetens Utvecklingscentrum Stockholm står bakom det behov av en översyn av postlagens bestämmelser kring tystnadsplikt och informationsutbyte som framhålls i denna skrivelse, men överlämnar till utredningen att närmare överväga de specifika lösningarna.

2. Bakgrund

Många typer av narkotika, hälsofarliga varor, dopningsmedel och nya psykoaktiva substanser (NPS) skickas och sprids via sorteringsterminaler, brevbärarkontor och paketutlämningsställen runt om i landet. När de beställs via internet benämns de

¹ Projektarbetet *Tillsammans mot nätdroger* startades upp år 2014 av länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland samt Jämtlands län och är ett samarbete mellan aktörer från de fyra nordligaste länen. Genom att ta fram en arbetsmetod i syfte att försvåra tillgängligheten till droger och därigenom öka tryggheten för ombudspersonal samverkar polisen, tullen, speditörer, kommuner, åklagare, fackförbund samt företrädare för paket/postombud. Den framtagna metoden bygger på samverkan, utbildning samt polisens och tullens synlighet. Projektet finansieras av Folkhälsomyndigheten och för att utvärdera och följa upp insatser som sker i arbetsprocessen har en forskare från Luleå Tekniska Universitet knutits till projektet. Arbetet omnämns i den nya strategin för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (s. 40) för att framhålla vikten av samverkan mellan aktörer för att motverka illegal handel över internet.

ofta som ”nätdroger”.² Att göra narkotika mindre tillgängligt är ett verksamt instrument för att minska narkotikabruk. Effektiva insatser mot internetbeställd narkotika förhindras idag på grund av att den tystnadsplikt, som finns i 2 kap. 14 § postlagen, inte möjliggör för den som bedriver postverksamhet att ta kontakt med brottsbekämpande myndigheter på eget initiativ. I stället krävs att postverksamheten fått en begäran från myndigheter och att det misstänkta brottet är att anses som grovt.³

Bristerna i nuvarande lagstiftning innebär att beställare och säljare av narkotika i princip ostört kan skicka droger via postbefordran. En kartläggning av hur postombudspersonal i de fyra nordligaste länen upplever situationen har genomförts under 2014. I kartläggningen har en viss oro identifierats bland personalen över att handskas med försändelser som skulle kunna innehålla droger. Enligt personalen finns det brister i kunskap och rutiner kring hur de ska förhålla sig till sådana försändelser då de inte vill vara en del av droglangningskedjan, men inte heller bryta mot lagen. Kartläggningen visar att det finns stor efterfrågan av att förtydliga rutiner och riktlinjer, öka samverkan med brottsbekämpande myndigheter samt uppmärksamma omfattningen av tillgängligheten till droger kopplad till postflödet.

Polismyndighetens nationella operativa enhet (NOA) har gjort en beräkning som visar att ett på 787 obeställbara brev under 2015 har innehållit droger. Sett till den totala brevvolymen beräknas därmed upp till 2,5 miljoner brev varje år innehålla droger.

Under fyra veckor hösten 2015 genomförde Tullverket kontrolloperationen *Nätdroger* i post- och kurirflödena på ett flertal platser i landet. Syftet var att hindra att droger når fram till sina mottagare och att störa handeln med droger i post- och kurirflödet. Intentionen var även att öka tullens kännedom om hur omfattande smugglingen av droger i post- och kurirflödet är. Bland annat påträffades fem nya missbrukssubstanser som Tullverket var först i Europa med att rapportera.⁴ Genom kontrolloperationen ökade beslagen i post- och kurirflödet. Totalt 2 132 beslag gjordes, vilket var en ökning med 326 procent jämfört i samma flöde under motsvarande period 2014. Flest beslag har gjorts av läkemedel, följt av narkotika, dopningsmedel, hälsofarliga varor och missbrukssubstanser. Totalt beslagtogs drygt 1,7 miljoner tabletter dopningsmedel och cirka 60 000 kapslar Tramadol under dessa fyra veckor. Vidare har tullen gjort 1 833 brottsanmälningar på mottagare från 517 orter i hela landet.⁵

² Med nätdroger menas inom projektet *Tillsammans mot nätdroger* både klassificerad och oklassificerad narkotika, hälsofarliga varor och dopningsmedel som kan beställas via internet.

³ Postlagen (2010:1045) 2 kap. 15 §.

⁴ 4-CEC (4-clourethcathinone).

⁵ Tullverkets beslagsstatistik 2015

En stor riskfaktor till drogmissbruk är tillgängligheten till narkotika i enskilda individers närmiljö. Internet har blivit en viktig arena i det narkotikaförebyggande arbetet, inte minst när det gäller tillgänglighetsbegränsande insatser. Möjligheten att beställa droger och få dem levererade via utrikes eller inrikes post är stor. Möjligheterna för ett postombud att uppmärksamma myndigheter på misstänkta droger som skickats i postflödet är minimala. Det innebär i sin tur svårigheter för Polismyndigheten och Tullverket att ingripa. Följden blir att droger sprids snabbt i hela landet och det blir svårt att uppnå ett narkotikafritt samhälle som är ett av riksdagens mål i *En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken* (ANDT-strategin).⁶

Regeringen konstaterar att klassificeringsprocessen av nya droger bör ha fortsatt hög prioritet, vilket påvisas bland annat genom ett kommittédirektiv om klassificering av NPS, där en särskild utredare ska göra en bred översyn av problemen med dessa.⁷ Utredningen ska lägga fram förslag till olika åtgärder som syftar till att snabbare kunna klassificera sådana hälsofarliga substanser som förekommer, eller kan komma att göras tillgängliga på den svenska marknaden.

3. Behov av lagändring

3.1. Rättslig bakgrund

Postverket, vilket tidigare var den aktör som hade till uppgift att driva poströrelse i landet, omfattades av sekretesslagstiftningen.⁸ Med anledning av avskaffandet av monopolet fann lagstiftaren det nödvändigt att dels reglera postverksamheten genom en postlag och dels att införa sekretessbestämmelser i den nya postlagen. Motivet till införandet av sekretessbestämmelserna i postlagen var att det inte fanns något motsvarande skydd för den enskilde och dennes integritet i postverksamhet som bedrivs av ett privat rättssubjekt som det fanns hos Postverket. Eftersom ett privat rättssubjekt inte omfattas av offentlighetsprincipen, fann lagstiftaren det nödvändigt att den skyddande lagstiftningen fick bygga på bestämmelser om tystnadsplikt i stället för bestämmelser om inskränkningar i offentlighetsprincipen.⁹

3.2. Gällande rätt

Bestämmelser om tystnadsplikt i det allmännas verksamhet framgår av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Tystnadsplikt kan för ett privat rättssubjekt följa av bestämmelser i en annan författning, till exempel i

⁶ En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020, s. 4.

⁷ Klassificering av nya psykoaktiva substanser Dir. 2015:102.

⁸ Se 1 § förordning (1988:79) med instruktion för Postverket (upphävd 1994-03-01 genom SFS 1993:1711).

⁹ Se prop. 1993/94:38. s. 86.

postlagen eller i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler.

Av 2 kap. 14 § postlagen framgår att den som i postverksamhet har fått del av eller tillgång till någon av de uppgifter som anges i 1-3 i paragrafen inte obehörigen får röja eller utnyttja vad han eller hon därigenom har fått veta. I paragrafen beskrivs vidare vilka uppgifter som omfattas av tystnadsplikten. I 2 kap. 15 § samma lag stadgas sekretessbrytande regler. Av 2 kap. 18 § samma lag följer att ansvarsbestämmelser för den som bryter mot tystnadsplikten finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

3.3. Obehörigen röja uppgift

Det väsentliga i problematiken med att ett privat rättssubjekt, som bedriver postverksamhet, inte på eget initiativ får lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter är hur rekvisitet *obehörigen* i 2 kap. 14 § postlagen ska tolkas. Tystnadsplikten som följer av bestämmelsen syftar till att skydda den personliga integriteten hos den enskilde. Av förarbetena framgår inte hur rekvisitet ska tolkas, med det torde inte råda några tvivel om att ett utlämnande som uttryckligen tillåts enligt lag är godkänt.¹⁰ I Justitiekanslerns (JK) beslut av den 15 juni 1993 (dnr. 1700-92-20) fann JK att ett utlämnande av uppgifter till brottsbekämpande myndigheter i normalfallet torde kunna ske *behörigen*. JK:s beslut rörde utlämnande av uppgifter som framkommit vid samtal till larmoperatörer vid SOS-alarmering AB och kan inte direkt åberopas som tolkningsgrund för obehöriga utlämnanden av uppgifter i postverksamhet. Emellertid kan en analog tolkning av JK:s resonemang vara möjlig.

I sitt beslut ansåg JK att frågor som var känsliga ur ett integritetshänseende behövde underkastas en mer noggrann prövning vid ett eventuellt utlämnande. I de fall då omständigheterna som föranlett ett behov av att röja uppgifter uppenbarligen rörde polisens brottsbekämpande verksamhet, fann JK att det kunde finnas ett utrymme för att bryta sekretessen. Emellertid kan JK:s beslut tolkas så, att ett utlämnande som nyss beskrivits endast kan ske efter en *begäran* från polis- eller åklagarmyndigheten. I sitt beslut tillade JK att en reglering beträffande utlämnande i sådana fall som beslutet rörde kunde övervägas, varför beslutet även lämnades till Kommunikationsdepartementet för kännedom.

Huruvida ett utlämnande av uppgifter hade skett behörigen var även uppe till Justitieombudsmannens (JO) bedömning i ett ärende från år 1992. Ett brev innehållandes hotelser som riktades mot en polisman hade skickats till föreståndaren för ett LVM-hem. Föreståndaren lämnade uppgifterna vidare till Polismyndigheten. I sitt beslut anförde JO att sekretess generellt inte hindrar att uppgifter som angår misstanke om brott lämnas till en myndighet som har att

¹⁰ Se till exempel 2 kap. 15 § postlagen (2010:1045).

ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter. Emellertid menade JO att de sekretessbrytande bestämmelserna inte innebar någon uppgiftsskyldighet och att bestämmelserna avsåg misstankar om begångna brott. JO fann dock att bestämmelserna om nöd varit tillämpliga i det enskilda fallet, varför utlämnandet av de sekretesskyddade uppgifterna varit ursäktligt. Liksom JK påtalade i sitt beslut om ett behov av översyn av lagstiftningen, fann även JO att sekretesslagen gav upphov till problem för de tillämpande myndigheterna i detta hänseende.

3.4. Tullverkets möjlighet till kontroll

All posthantering regleras i postlagen (2010:1045) i Sverige i dag.

I 2 kap. 15 § postlagen står det att den som bedriver postverksamhet ska, enligt vad som anges i första stycket, på begäran även lämna uppgifter som rör misstanke om brott till Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, eller någon annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Vidare finns i 2 kap. 16 § motsvarande bestämmelse om att den som bedriver postverksamhet ska bistå Tullverket vid kontroll av postförsändelser enligt tullagen (2000:1281) och lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (inregränslagen).

I tullagen 6 kap. 21 § anges att ett befodringsföretag är skyldigt att göra anmälan till Tullverket, om det i företagets verksamhet uppkommer misstanke om att en försändelse innehåller narkotika som kan tas i beslag enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling, samt på begäran överlämna sådan försändelse till verket. Motsvarande bestämmelse finns i 12 § andra stycket inregränslagen.

Tullkontroll av varor i kurirflödet sker med stöd av allmänna bestämmelser om tullkontroll enligt 6 kap. 10 § tullagen. Till skillnad från s.k. paketföretag, som distribuerar paket innehållande varor, så kan dock kurirföretagen även distribuera försändelser som kan antas innehålla förtroliga meddelanden. Tullverkets rätt att öppna sådana försändelser omfattas inte av lagtexten i 6 kap. 11 § tullagen som begränsas till ”postförsändelser”. Det finns enligt prop. 2015/16:79 En ny tullag goda skäl för en ändring av bestämmelserna om Tullverkets kontroll av postförsändelser, såsom paket, brev och liknande försändelser, så att bestämmelserna även omfattar motsvarande försändelser som förmedlas av kurirföretag. Regeringen föreslår att reglerna om Tullverkets möjligheter att öppna brev och andra försändelser som kan antas innehålla ett förtroligt meddelande i tullagen och inregränslagen utvidgas till att omfatta även motsvarande försändelser som förmedlas av kurirföretag. Tullverkets möjligheter att öppna sådana försändelser bör dock endast omfatta kontroll på de platser där försändelserna först sorteras vid ankomst till Sverige. Förslaget genomförs i 4 kap. 19-21 §§ i den nya tullagen som träder i kraft den 1 maj 2016 samt genom ändringar i 8 och 9 §§ inregränslagen.

I nuvarande postlag så krävs det med andra ord att brottet ger minst två års fängelse, vilket kan ses som en nackdel eftersom det kan vara mycket svårt att avgöra straffvärdet för den narkotika som försändelsen innehåller.

Upplysningsvis vill vi informera om att en motion i riksdagen, i anslutning till behandling av en ny tulllag, har gällt frågan om postspärrar. I motionen föreslås ett tillkännagivande från riksdagen om att den befintliga möjligheten för Tullverket att lägga postspärrar för postförsändelser skyndsamt bör utökas till att omfatta misstanke om smuggling av andra illegala varor än narkotika och att samma möjlighet bör införas för försändelser förmedlade av kurirföretag.¹¹

Utskottet har ställt sig positivt till motionärernas förslag i denna del och anser att det finns anledning att se över Tullverkets möjligheter att besluta om postspärrar. En förändring av bestämmelserna om postspärrar i enlighet med vad motionärerna föreslår fordrar noggranna överväganden bl.a. när det gäller grundlagsskyddade fri- och rättigheter, och utskottet anser att frågan bör beredas på sedvanligt sätt. Regeringen bör skyndsamt ta fram ett underlag som belyser hur bestämmelserna kan förändras och därefter återkomma till riksdagen i frågan. Utskottet har föreslagit att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att se över möjligheten att utöka Tullverkets befogenhet att besluta om postspärrar för postförsändelser samt att införa samma möjlighet för försändelser förmedlade av kurirföretag och tillkännager detta för regeringen. Detta har också blivit riksdagens beslut.

4. Konsekvenser

4.1 Samhällsekonomiska konsekvenser

I och med tillgången till digitala medier exponeras allt fler människor för möjligheten att köpa droger av olika slag. Det drabbar till stor del unga människor och personer i deras närhet. Ungdomar som inte tidigare varit exponerade för drogförsäljning befinner sig i riskzonen.¹² En förnyad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken i Sverige har beslutats för åren 2016-2020, där ett av strategins prioriterade mål är att genom riktade insatser minska tillgången till narkotika via internet.¹³

Det finns en tydlig överdödlighet bland personer med drogmissbruk och det går inte att utesluta att den narkotikarelaterade dödligheten har ökat på senare år. Under 2014 kodades över 750 dödsfall i Sverige som narkotikarelaterade dödsfall, vilket är en trettioprocentig ökning från året innan. Socialstyrelsen beskriver i sina slutsatser att *”En allvarlig iakttagelse gäller det ökande antalet dödsfall kopplade*

¹¹ Betänkande 2015/16:SkU21 En ny tulllag.

¹² Jakobsson, Mats (2014) Röka, kröka och knarka 2014.

¹³ En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020, s. 40.

till nya psykoaktiva substanser, som kan inhandlas via nätet”.¹⁴ Antalet döda av narkotikarelaterade orsaker kan jämföras med att 270 personer avled i trafiken samma år.¹⁵ Både avseende narkotika och trafik finns en nollvision för arbetet. Västernorrland och Norrbotten tillhör länen med den högsta narkotikadödligheten per capita, vilket tydliggör att det inte enbart är ett storstadsproblem utan även förekommer i glesbygden.

Nationalekonomen Ingvar Nilsson har gjort samhällsekonomiska beräkningar som visar på att en enda persons narkotikamissbruk kostar samhället 1 650 000 kronor per år, uppdelat på kostnader för arbetsförmedlingen, försäkringskassan, kommunen, landstinget, rättsväsendet och övriga instanser.¹⁶ Därtill kan läggas bland annat produktionsbortfall för anhöriga samt det mänskliga lidande som drogmisbruk medför.

4.2 Konsekvenser för brottsbekämpande myndigheter

Nuvarande lydelse i postlagen ger inte dem som bedriver postverksamhet någon möjlighet att på eget initiativ kontakta till exempel Polismyndigheten eller Tullverket i ärenden rörande misstänkta narkotikabrott genom postbefordran. En väsentlig förutsättning för att polisen eller tullen ska kunna utföra sitt arbete är naturligtvis att myndigheterna får information om misstänkta brott. Att omhändertar försändelser i postflödet är ett sätt att på ett tidigt stadium upptäcka narkotikabrottslighet.

Utvecklingscentrum Öst (UC Öst) tillhör Polismyndighetens nationella operativa avdelning och har bland annat nationellt uppdrag att utveckla arbetsmetoder inom området narkotikabekämpning. Mot bakgrund av vad som framgår i denna skrivelse och utifrån metodutveckling inom området ser UC Öst ett stort behov av ändring av nuvarande postlag. Effektiva arbetsmetoder mot spridning av droger via beställning över internet och distribution genom postens distributionskanaler förutsätter samverkan och nära samarbete med alla aktörer inom distributionskedjan. En effektiv sådan samverkan är idag inte möjlig på grund av de sekretesshinder som ligger i nuvarande skrivning i postlagen.

Det bör hållas i åtanke att en enskild försändelse av nätdroger kan vara en mindre pusselbit i en omfattande organiserad brottslighet, även om den enskilda försändelsen inte i sig själv kanske skulle anses utgöra ett grovt brott. Att skicka/beställa mindre mängder nätdroger vid upprepade tillfällen är ett utstuderat sätt att minska risken för upptäckt och straff. Att dessutom avvakta med att hämta ut försändelser som ligger hos postombud minskar också risken för beställaren att

¹⁴ Socialstyrelsen 2016: Narkotikarelaterade dödsfall - en analys av 2014 års dödsfall och utveckling av statistiken

¹⁵ www.transportstyrelsen.se → olycksstatistik

¹⁶ Nilsson och Wadeskog (2008) ”Det är bättre att stämma i bäcken än i ån”.

straffas för narkotikainnehav. Istället blir postombudet ofrivilligt ett förvaringsställe för droger.

Avslutningsvis kan nämnas att Sverige deltar aktivt i *European Union Early-Warning System* (EWS) som är ett varningssystem för nya psykoaktiva droger. Kartläggningen som sker av hur, var och vilka droger som finns i landet blir dock lidande, då nuvarande reglering i postlagen försvårar upptäckten av nya substanser.

5 Opinion

I november 2015 gav Svenska Carnegie Institutet SIFO i uppdrag att fråga befolkningen om deras inställning till nuvarande konsumtionsförbud avseende narkotika. Av de tillfrågade ansåg 91 procent att konsumtionsförbudet ska finnas kvar, vilket får anses vara ett mycket starkt stöd.¹⁷

En SIFO-undersökning (se bilaga 1) som genomfördes på uppdrag av Länsstyrelsen Västernorrland i december 2015 visar att det finns ett starkt folkligt stöd för en förändring av postlagen för att möjliggöra drogbekämpning, och att drogbekämpningsintresset går före den egna integriteten hos de 1000 personer som tillfrågades. En majoritet av de tillfrågade tror att narkotika skickas med postförsändelser ganska eller mycket ofta. De som i minst utsträckning tror det är män i åldern 15-29 år (se bilaga 1, diagram 1). En majoritet anser att polisen borde få kontrollera alla försändelser vid misstanke om innehåller av narkotika. Yngre män är de som i minst utsträckning anser att polisen ska ha nämnda möjlighet, men även i denna grupp anser majoriteten att polisen borde få kontrollera alla försändelser (se bilaga 1, diagram 2). En klar majoritet anser att det är ”helt acceptabelt” eller ”irriterande men acceptabelt” om polis eller tull skulle kontrollera just deras försändelse (se bilaga 1, diagram 3). Återigen är det yngre män som i störst utsträckning kan sägas vara mest restriktiva till myndigheternas möjligheter att ingripa mot försändelser med misstänkt innehåll.

6 Analys

Bestämmelsen om tystnadsplikten i postlagen grundas på behovet av skydd för den enskildes integritet och bygger på den äldre sekretesslagens bestämmelser, vilken bland annat gav möjlighet för en myndighet att lämna ut uppgifter till en annan myndighet då vissa brott kunde misstänkas.¹⁸

I förarbetena till regeringens proposition om ändringar i sekretesslagen (prop. 1983/84:142) uttalade lagstiftaren att även om det inte förelåg någon uppgiftsskyldighet för myndigheterna innebar det inte att de skulle förhålla sig passiva när det uppkommer misstankar om brott.¹⁹ Tvärtom menade lagstiftaren

¹⁷ Svenska Carnegie Institutet SIFO - 2015.

¹⁸ Se 14 kap. 2 § 4 st. sekretesslagen (1980:100) upphävd 2009-06-30 genom SFS 2009:400.

¹⁹ Se prop. 1983/84:142. S. 32.

att det ansågs önskvärt att myndigheterna på eget initiativ utnyttjade möjligheterna att lämna ut uppgifter som gavs genom tillämpning av bland annat 10 kap. 24 § OSL.²⁰ Problemet med uppgiftslämnandet kompliceras emellertid av att privata rättssubjekt inte är myndigheter och således inte omfattas av den sekretessbrytande regeln i 10 kap. 24 § OSL.²¹

Någon motsvarande regel finns inte i postlagen. Det bör dock framhållas att tystnadsplikten i 2 kap. 14 § postlagen instiftats i syfte att det privata rättssubjektet ska omfattas av sekretessregler till skydd för den enskildes integritet. Samma skydd för den enskildes integritet finns i OSL, men där finns även en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för en myndighet att, på eget initiativ, bryta sekretessen till förmån för brottsutredande syften. Den enskildes integritetsskydd är således inte fullständigt. Detta kan i viss mån tala för att det skulle kunna göras en analog tolkning av möjligheten för privata rättssubjekt att lämna ut uppgifter till brottsbekämpande myndigheter då misstanke om brott föreligger. Dock förefaller ett analogt tolkningsförfarande tveksamt och tillsynes invecklat i stället för att införa en positiv reglering i postlagen som tillåter ett privat rättssubjekt att på eget initiativ lämna uppgifter till brottsutredande myndigheter i vissa fall.

7 Avslutande kommentar

Den utformning som postlagen har idag innebär begränsade möjligheter för de som bedriver postverksamhet att tillsammans med tull, polis och åklagare arbeta för att nå det narkotikafria samhälle som riksdagen antagit som mål. Det finns ett gemensamt önskemål från representanter för projektgruppen och undertecknande myndigheter, om att öppna upp möjligheten till kontakt mellan den som bedriver postverksamhet och brottsutredande myndigheter då misstanke om att narkotika eller därmed jämförligt preparat förmedlas genom postbefordran. Den som bedriver postverksamhet bör därför få möjlighet att på eget initiativ kontakta brottsutredande myndigheter i uppenbara fall. Önskemålet kan uppfyllas genom förändringar i postlagen. En översyn av bestämmelserna om tystnadsplikt, dvs. både 2 kap. 14 och 15 §§ postlagen (2010:1045), är naturligtvis att föredra men det är framför allt angeläget med ändring av 15 §. Ändringen är försvarbar i hög grad av det starka samhällsintresset att begränsa narkotikabrottsligheten och ligger i linje med intresset för dem som bedriver postverksamhet.

Avslutningsvis vill projektgruppen påpeka, det som Tullverket redan understrukt i stycke 3.4. *Tullverkets möjlighet till kontroll*, att utnyttjandet av postförmedling för brottsliga ändamål, med all sannolikhet inte inskränker sig till att endast omfatta förmedling av narkotika eller därmed jämförliga preparat. En tydlig reglering motiveras av samhällets intresse av att bekämpa brottslighet och det

²⁰ Se a.a. Se även Lenberg m.fl. Offentlighets- och sekretesslagen (1 juli 2015. Zeteo). Kommentaren till 10 kap. 24 §.

²¹ Jfr resonemanget i prop. 1979/80:2. Del A.s. 327. Se även prop. 1983/84:142. S. 32 f.

torde därför finnas skäl att beakta även andra brott vid utredningen om huruvida någon ändring i postlagen (2010:1045) bör göras.

Emellertid finner projektgruppen att sådan annan brottslighet ligger utanför projektgruppens målområde, varför vi nöjer oss med att uppmärksamma expertgruppen vid Näringsdepartementet på den rådande problematiken gällande narkotika och därmed jämförliga preparat.

8 Förslag till ändring i 2 kap. 15 § postlagen (2010:1045)

Nuvarande lydelse:

15§ Den som bedriver postverksamhet och har fått del av eller tillgång till uppgifter som avses i 14 § första stycket ska på begäran lämna uppgifter

[...]

Den som bedriver postverksamhet ska, enligt vad som anges i första stycket, på begäran även lämna uppgifter som rör misstanke om brott till åklagarmyndighet, Polismyndigheten eller någon annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Lag (2014:746).

Föreslagen lydelse:

15§ Den som bedriver postverksamhet och har fått del av eller tillgång till uppgifter som avses i 14 § första stycket ska på begäran lämna uppgifter

[...]

Den som bedriver postverksamhet ska, enligt vad som anges i första stycket, på begäran även lämna uppgifter som rör misstanke om brott till åklagarmyndighet, Polismyndigheten eller någon annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Lag (2014:746).

Den som bedriver postverksamhet kan, enligt vad som anges i första stycket, utan krav på föregående begäran och om det är uppenbart att brev eller försändelse som hanteras i postverksamheten innehåller misstänkt narkotika eller därmed jämförliga preparat, på eget initiativ lämna uppgifter som rör misstanke om brott till Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten eller någon annan myndighet som har att ingripa mot brottet.

Skrivelsen är framtagen gemensamt av nedanstående myndigheter

Länsstyrelserna i Norrbottens-, Västerbottens-, Västernorrlands- och Jämtlands län. Polismyndigheten Region Nord, Polismyndighetens nationella operativa avdelning (NOA) samt Tullverket KCG Nord Brottsbekämpning med stöd av Åklagarmyndigheten Utvecklingscentrum Stockholm.

Lars Lustig
Länsrådsrepresentant
Länsstyrelsen Västerbotten

Michael Säll Lindahl
Biträdande regionpolischef
Polismyndigheten Region Nord

Linda H Staaf
Chef för underrättelseenheten
Polismyndigheten, NOA

Bilaga 1

Resultat av SIFO-undersökning genomförd den 14-18 december 2015 på uppdrag av Länsstyrelsen Västernorrland för att användas i projektet Tillsammans mot nätdroger. Ett befolkningsrepresentativt urval på 1000 personer tillfrågades per telefon de tre frågor som utgör rubriker i diagrammen. Svartalternativen är uppdelade i olika färger.

Diagram 1

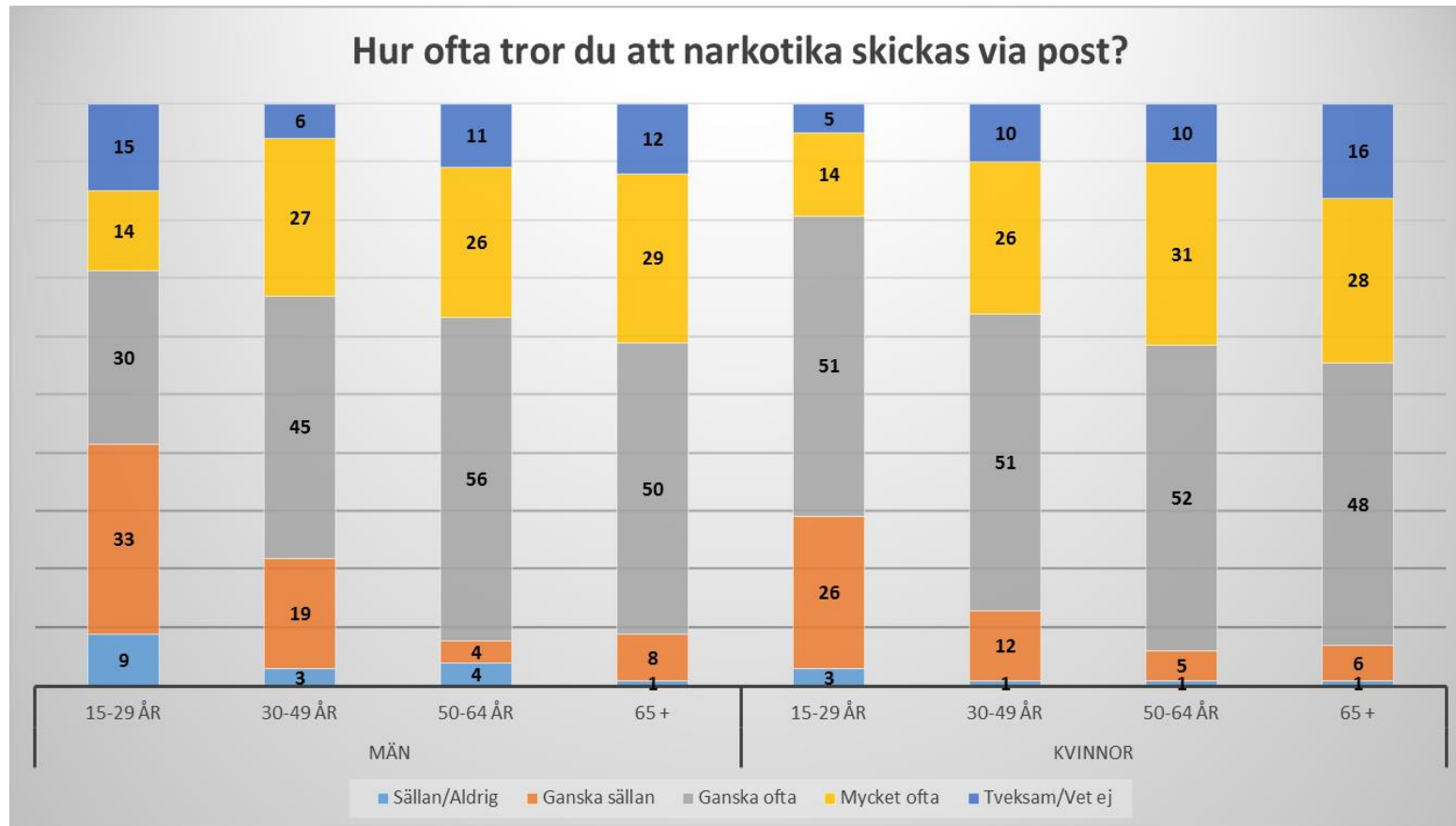

Diagram 2

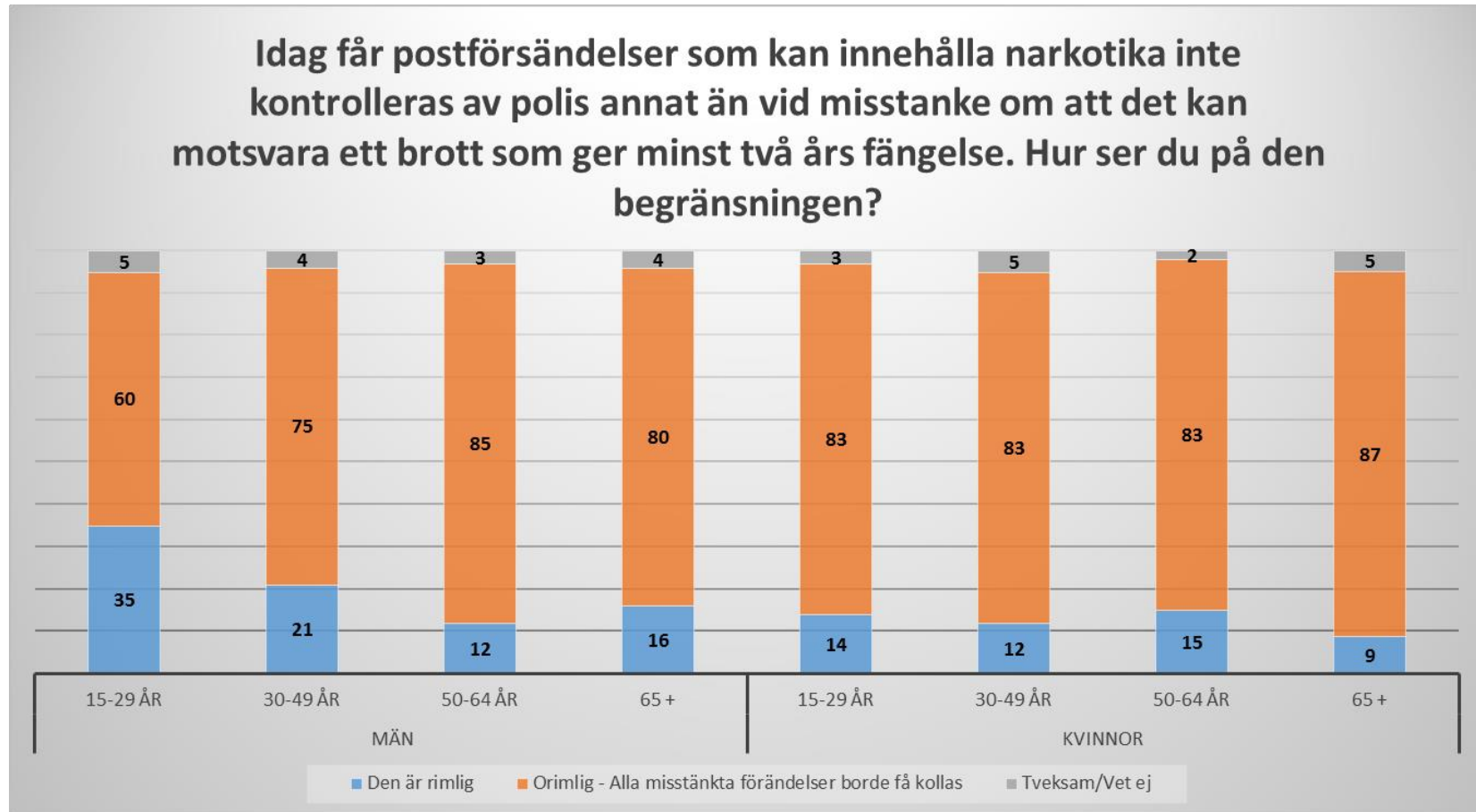

Diagram 3

